

**Veran Heijboer &
Angelique van Hoek**

In memoriam

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2026 Veran Heijboer & Angelique van Hoek

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Foto auteurs: © Frey Schreurs

Zetwerk: Crius Group, Hulshout

Druk: ScandBook Nørhaven, Denemarken, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 2195 9

ISBN 978 94 027 7865 6 (e-book)

NUR 320

Eerste druk november 2026

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Elk ongeoorloofd gebruik van deze publicatie om generatieve kunstmatige-intelligentietechnologieën (AI-technologieën) te trainen is uitdrukkelijk verboden. De exclusieve rechten van de auteur en de uitgever worden hierbij niet beperkt. HarperCollins maakt tevens gebruik van de rechten onder Artikel 4(3) van de Digital Single Market Directive 2019/79 en het uitvoeren van tekst- en datamining op deze publicatie is niet toegestaan.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

In memoriam is gebaseerd op de ervaringen en herinneringen van Veran Heijboer en Angelique van Hoek. Een ander zou diezelfde gebeurtenissen misschien op een andere manier hebben weergegeven. Het is dan ook een subjectieve weergave van de werkelijkheid. Om redenen van privacy zijn sommige namen, gebeurtenissen, plaatsen en/of andere kenmerken van betrokken personen gewijzigd, gefingeerd of weggelaten.

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Marrakech	17
Mijn eerste werkdag – Veran	22
Mijn eerste werkdag – Angelique	28
De kleine hand	32
Een dag in het uitvaartcentrum	36
Rouwstoet door Brabant	44
Lieve Fransje	49
Kennismaking met Veran	59
Onverwacht afscheid	63
Maagbloeding	71
Een laatste rit	79
Timing	83
Reconstructie	89
Het meisje in de bodybag	98
Het been	102
Handopbaring	109
Ademnood	115

Het meisje uit India	119
Spookverhalen	125
Levensles	134
Een onvoorstelbaar verlies	139
De vlieg en ik	149
Een zondag met een verhaal	153
Neem een visnet mee	158
Een nieuwe uitdaging	168
De knuffel	176
Mensenwerk	182
Zo'n knappe jongen	190
De mevrouw en het tapijt	201
Nicole	215
Alles valt op zijn plek	226
Kapotte deurbel	233
Het spoor	237
Op zoek naar botten...	246
De paardenman	253
Pelle	262
De professional	274
De laatste wens	280
Dankwoord	285

Rouwstoet door Brabant

Angelique

Sommige ritten met een rouwbus vergeet je nooit, en deze dienst kan ik tot op de dag van vandaag nog bijna woord voor woord navertellen.

Na een thuisopbaring moet ik een overledene ophalen. De persoon ligt al in de kist, dus mijn taak is eigenlijk heel simpel: de kist ophalen met mijn baar – een draagbaar onderstel om een overledene (in kist) op te leggen – in de rouwbus plaatsen en naar het crematorium rijden. Appeltje-eitje, toch? Fout!

Het huis van de overledene staat vol kostbare en kwetsbare spullen, zoals mooie vazen met prachtige zijden bloemen. Overal moet ik voorzichtig langs met de baar. Wanneer ik denk dat ik alles wel getackeld heb, stuit ik in de tuin op een groot zwembad. Ik kijk rond en probeer snel een alternatieve route te bedenken, terwijl er één gedachte overheerst:

als ik met deze baar en kist hier één verkeerde beweging maak, lig ik straks met de overledene in het zwembad. En misschien breek ik ook nog wel zo'n mooie vaas.

Het zweet breekt me uit. Een kist op een baar stuurt niet zo makkelijk, je hebt ruimte nodig om te kunnen draaien.

Maar mijn angst is nergens voor nodig. Ik krijg de kist netjes naar buiten en plaats hem zorgvuldig in de rouwbus. Tot slot sluit ik de deuren en ik doe een laatste groet. Persoonlijk vind ik dat altijd een mooi moment voordat ik de overledene voor de laatste keer meeneem.

Terwijl ik achter het stuur stap, stel ik mijzelf gerust dat het allemaal goedkomt. Die zenuwen zijn nergens voor nodig, want het crematorium is vlakbij. Ik ben niet in een zwembad gevallen en ook het interieur is nog heel.

De familie zal achter mij aan rijden. Inmiddels staat er een complete rouwstoet klaar. En eerlijk is eerlijk: daar zitten ook best wat dure exemplaren tussen, kaliber blinkende Porsche. Maar de familie en de overledene hebben er zelf voor gekozen: geen opsmuk, doe maar gewoon. Meneer heeft een ziekbed gehad en heeft zijn wensen bij leven duidelijk gemaakt: Brabantse nuchterheid. Vandaar dat ik met de bus ben en niet met de staatsiewagen.

Voor het vervoer van een overledene worden verschillende voertuigen gebruikt. De bekendste is de staatsiewagen: de traditionele rouwauto die vaak wordt ingezet tijdens een uitvaartplechtigheid en rouwstoet. Daarnaast wordt er gebruikgemaakt van een rouwbus. Dit is een groter voertuig dat vooral praktisch is bij overbrengingen en het vervoer van

een overledene van of naar een verzorgingslocatie, woning, mortuarium of uitvaartcentrum. Hoewel beide voertuigen hetzelfde doel hebben, wordt de staatsiewagen meestal geassocieerd met de uitvaart, terwijl de rouwbus vaker wordt ingezet voor het dagelijkse vervoer binnen de uitvaartzorg.

Ik start de bus en rij stapvoets de oprit af. Bochtje om naar rechts. Daar wacht ik op de volgers in de rouwstoet.

So far so good, totdat ik een bord zie met een groot teken erop. Wegafsluiting. *Oké, het is niet anders*. Helaas hapert mijn GPS op dit cruciale moment. Daar sta ik dan met een overledene achter in de rouwbus, met daarachter een rouwstoet. En jawel, ik sla verkeerd af, dus ik heb werkelijk geen idee meer waar ik ben beland. In ieder geval op een plek waar zelfs mijn GPS nog nooit van heeft gehoord. Prachtig hoor, zo'n pittoreske landweg, maar dit is niet mijn plan. Maar ik rijd voorop, dus ik kan moeilijk tegen de familie zeggen: 'Zoek het maar uit, ik zie jullie bij het crematorium wel.'

Voor mijn gevoel hebben we inmiddels bijna half Brabant gezien en ben ik een soort reisleidster geworden, alleen komt er wel een heel bijzondere groep toeristen achter me aan. En ik ben ook nog een slechte reisleidster, want deze tour is mij totaal onbekend. Samen met mijn bus en meneer achterin manoeuvreren we over dorpspleintjes en kleine zijweggetjes. Ik hobbelen over meer drempels dan me lief is. Wonderbaarlijk genoeg blijft iedereen trouw achter mij rijden, alsof het de normaalste zaak van de wereld is.

Ik heb het zo warm gekregen dat er zweetdruppels op mijn broek belanden. Maar de bestemming is dichtbij. Na een

laatste stukje snelweg, waar nog een paar keer heel vervelend getoeterd wordt naar ons (ja, dat doen mensen echt!) komt het crematorium in zicht.

Bij de laatste kruising zie ik iemand staan in een geel vestje.
WAT NU WEER?

‘Mevrouw, ik mag jullie niet doorlaten, want we gaan de weg afsluiten,’ zegt de drager van het hesje tegen mij als ik mijn raampje naar beneden doe.

Dit ga ik dus niet laten gebeuren. Ik leg hem uit dat ik een overledene achter in mijn bus heb. Hij kijkt me aan alsof hij ieder moment 112 gaat bellen dat er een gek voor zijn neus staat. De link met alle auto’s achter me pikt hij ook niet op. Maar ik moet en zal oversteken, samen met mijn gevolg. Dan sluiten ze die straat maar vijf minuten later af.

‘Meneer, we moeten hier verderop zijn. Kom op,’ probeer ik nog.

Maar deze man is niet zo goedgehumtst en weigert ons door te laten. Voor mij is omrijden geen optie, want het crematorium gaat zo dicht. Er wordt op ons gewacht. Ik pak resoluut mijn stuur en geef een beetje gas, om de man duidelijk te maken dat ik ga oversteken, met of zonder zijn toestemming. Dan capituleert hij. Hij haalt zijn schouders op, maakt ruimte en... we mogen doorrijden! Halleluja. Ik denk dat we inmiddels bijna een uur verder zijn.

Ik parkeer mijn bus op het terrein van het crematorium, mijn gevolg stalt zijn bolides.

‘Goh, dat was mij het tourtje wel. Nog even door het Brabantse land waar hij zo van hield,’ grinnikt een van de familieleden.

‘Dit was wel typisch iets voor hem,’ vult een ander familielid aan.

Uiteindelijk lachen we er samen om. Hopelijk wordt dit een verhaal voor bij de borreltafel. Wellicht was ik onbedoeld dan toch best een goede reisleidster.

Soms is je grootste zorg dat je met een kist en een baar in iemands zwembad belandt, soms is het een wegafsluiting. Wat zal die beste man bij mij achterin gelachen hebben tijdens zijn laatste rit. Brabant was prachtig groen en stond in bloei. Hopelijk heeft hij daar nog even van kunnen genieten.

Lieve Fransje

Veran

De ringtone van mijn mobiel galmt door de badkamer. Ik stap de douche uit, sla snel een handdoek om en pak mijn telefoon van de wastafel. Het is de uitvaartondernemer.

‘Goedemorgen, met Veran.’

‘Goedemorgen Veran, heb je vandaag tijd voor een balseming?’

Ik heb eigenlijk een vrije vrijdagochtend en er staat een koffieafspraak met een vriendin gepland, maar die snapt inmiddels dat er een kans bestaat dat ik door mijn werk als thanatopracteur lastminute kan afzeggen.

Misschien is het mogelijk om mijn afspraak en de balseming te combineren. Daarom vraag ik eerst om meer details: of de schouwarts al is geweest, hoe laat het overlijden was, en wanneer ze mij precies nodig heeft.

‘Mevrouw is nog niet overleden, maar het zal niet lang

meer duren,' zegt ze zacht. Ze staat duidelijk bij mevrouw en de familie in de buurt. 'Maar als het vandaag gebeurt, bel ik je meteen. Dan kun jij of een collega haar verzorgen en balsemen.'

Ik bedank haar, laat weten dat ik gereed zal zijn als ze me nodig heeft en hang op.

Zullen we toch bij ons vaste koffiezaakje hier om de hoek afspreken? Misschien een saai verhaal, maar ik kan ieder moment gebeld worden voor werk. En kun jij een paar uurtjes op de hondjes passen vandaag?

Binnen een paar seconden trilt mijn mobiel op de wasbakrand.

Geen probleem, zie je zo!

Nadat ik me heb aangekleed, stop ik mijn werkkleding in mijn zwarte rugtas: een helblauwe broek, zelfde kleur shirt, matching blauwe handschoenen en voor de zekerheid een lang wit schort ter bescherming van mijn pak. Ik draag het liefst sneakers, want het grootste gedeelte van de tijd werk ik staand, en dan zitten die simpelweg het lekkerst. In mijn auto heb ik altijd een extra paar voor de zekerheid. Een thermobeker stop ik ook in mijn tas. Mocht ik na een kwartiertje al gebeld worden, dan kan ik mijn koffie tenminste meenemen.

Het duurt geen kwartier, maar bijna drie uur voordat ik gebeld word. Mijn vriendin en ik kletsen bij onder het genot van twee lekkere koppen koffie en hebben zelfs tijd om een

broodje te eten. Net als ik mijn lunch achter de kiezen heb en we nog even een rondje lopen met de hondjes gaat mijn telefoon.

‘Mevrouw is overleden, wil je naar Tilburg komen?’ vraagt de uitvaartondernemer.

Ik geef aan dat ik er vanuit Oosterhout binnen een halfuur kan zijn.

‘Helemaal goed. De overbrengers bellen je zodra ze van huis naar het ziekenhuis vertrekken, zodat jullie ongeveer tegelijk aankomen.’

Ik neem afscheid, knuffel mijn hondjes even en bedank mijn vriendin voor het oppassen.

Rond kwart voor vijf krijg ik het telefoontje van de overbrengers, die de overledene ophalen van de plek van overlijden, zoals een woning, naar een uitvaartcentrum, opbaarruimte of het ziekenhuis.

Regelmatig werk ik samen met een collega of stagiair, maar vandaag ga ik alleen op pad. In de auto zing ik mee met de radio en denk na over mijn weekendplannen. Het is vrijdag, morgen wordt het volgens het weerbericht prachtig weer. Perfect om naar het strand te gaan. Straks even een vriendin bellen of ze zin heeft om mee te gaan.

Mijn telefoon gaat: het overbrengteam is eerder klaar dan verwacht. ‘Veran, wij gaan er zo vandoor. Jij hebt toch een sleutel van de koelruimte?’

In gedachten ga ik vliegensvlug de inhoud van mijn tas na. ‘Eh... nee, die heb ik niet. Wacht maar, ik bel een collega die deze wel heeft.’

Ik zoek het nummer van mijn lieve collega Sharelennie op.

Ze neemt niet op, maar haar huis ligt op de route. Op de bonnefooi rij ik haar straat in en parkeer mijn auto voor de deur. Wanneer ze opendoet, zie ik aan haar blik dat ze al weet hoe laat het is.

Snel leg ik de situatie uit: 'Ik heb geen sleutel en het overbrengteam is al vertrokken. Heb jij anders zin om mee te gaan? Dan hoef ik het niet alleen te doen...' vraag ik met mijn liefste glimlach.

Sharelenne schiet in de lach. 'Je weet dat ik tegen jou geen nee kan zeggen. Even de sleutel en mijn spullen pakken.' Haar werktas staat al klaar in de gang, ook zij is altijd voorbereid op dat ene telefoontje.

Om halfzes komen we in Tilburg aan. De uitvaartondernemer heeft alles telefonisch met me doorgesproken. Het gaat om Fransje, een zevenentachtigjarige vrouw. Als we haar op de metalen kar uit de koeling naar de verzorgingstafel rollen, zie ik dat ze klein van stuk is, zo klein dat we geen tillift nodig hebben. Al is het eigenlijk verstandiger voor onze rug om deze altijd te gebruiken.

Door Fransje zelf met beleid van de kar over te tillen naar de tafel hebben we meteen onze work-out van de dag weer gehad. Sharelenne tilt Fransje aan de kant van haar voeten, en ik aan de kant van haar schouders en hoofd. Nadat we dat hebben gedaan halen we het witte laken van haar af. Dit laken zit er niet om haar aan het oog te onttrekken, maar om haar lichaam te beschermen. Fransje heeft een zacht gezicht en een lieve uitstraling.

'Dag Fransje,' zeg ik zacht.

Haar mond is aan één kant een beetje gezakt. De uitvaart-

ondernemer heeft verteld dat ze een operatie aan haar mond heeft gehad en gevraagd of we die weer mooi kunnen maken.

Eerst gaan we aan de slag met de balseming. Mensen denken vaak dat dit betekent dat we de huid insmeren, zodat die mooi soepel blijft en niet uitdroogt, maar het gaat bij balsemen vooral om wat er in het lichaam gebeurt. Balsemen is een manier om het lichaam een natuurlijke uitstraling te geven zonder dat er een koeling voor nodig is. Ook de nabestaanden van Fransje willen graag alle tijd voor een waardig afscheid waarbij ze haar natuurlijke uitstraling terugkrijgt. Om hiervoor te zorgen is het belangrijk dat we het ontbindingsproces tijdelijk stoppen.

Terwijl ik de pomp aansluit en via een incisie een slangetje in haar aderen breng en zo de vloeistof bij Fransje injecteer, let ik goed op haar aderen. Zodra ik die een beetje omhoog zie komen, weet ik dat het goed zit en de vloeistof overal komt. Daarna prik ik met mijn trocard (een grote holle naald) haar hart aan om het bloed af te voeren. De vloeistof vervangt het bloed en de bacteriën worden gedood.

Sharelennie is ondertussen bezig met het zachtjes inmasseren van de vloeistof om er zeker van te zijn dat de druk goed is opgebouwd. Als we merken dat de vloeistof zich niet goed verspreidt en bijvoorbeeld niet in de benen of armen komt, dan kunnen we die apart behandelen. Dit doen we om blauwe nagels, handen en voeten te voorkomen. We willen ervoor zorgen dat de dierbaren van Fransje haar hand vast kunnen pakken. Dan is het fijn als die er natuurlijk uitziet, en niet blauw of grijs. Een ander punt waar we goed op letten

is een eventuele verkleuring in de hals en bij de oren. Ook die verdwijnt door het balsemen.

Als de vloeistof goed door het lichaam van Fransje is verspreid, is het tijd om haar organen aan te prikken, zodat overtollig bloed en lichaamsvocht verdwijnen. Om ervoor te zorgen dat ook de bacteriën in de darmen zoveel mogelijk gedood worden, gebruiken we een andere vloeistof, cavity. Daarna richten we ons op haar mond. Door de operatie hangt die een beetje aan één kant, en dankzij het hechten kunnen we dit verhelpen. Een kleine glimlach vormt zich om haar lippen.

Als ik Fransje van een afstandje bekijk, ziet het eruit alsof ze vredig ligt te slapen.

‘Sharelenne, ik laat even haar zus contacten. Dan kunnen we daarna verder met de laatste verzorging,’ zeg ik.

Sharelenne knikt en doet nog een laatste check, terwijl ik de verzorgingsruimte uit loop.

Van de uitvaartondernemer hebben we begrepen dat haar zus er graag bij wil zijn wanneer we het haar van Fransje mooi maken, haar opmaken en aankleden. Ze is alleen uitgeput van het dagenlange waken bij het bed van haar zusje, dus het is de vraag of ze voldoende energie heeft en dit aankan. De uitvaartondernemer gaat haar bellen.

Een halfuurtje later stapt zowel de zus van Fransje als een medewerker van het uitvaartcentrum binnen. We wachten hen op in de hal. Ik geef de vrouw een hand, stel mezelf voor en condoleer haar met het verlies.

‘Dank je, ik mis haar nu al,’ zegt ze zachtjes. ‘Ik heb eigenlijk altijd voor haar gezorgd, er ging bijna geen dag voorbij dat ik niet bij haar was.’

We gaan de verdrietige vrouw voor naar de verzorgingsruimte, waar Fransje ligt. Ik vertel haar wat ze kan verwachten, zodat ze enigszins voorbereid de ruimte in stapt.

Ze loopt direct op haar zus af en streelt haar hand. ‘Dag lief zusje.’

Het beeld van deze zussen samen ontroert me. Ik slik snel de brok in mijn keel weg. De zus heeft er niks aan als ik hier ga lopen huilen. Ik pak het tasje aan met de kleren van Fransje en leg alles uit. Een bloemetjesrok, kanten blouse, een roze vestje en dikke roze sokken.

‘Roze was haar lievelingskleur,’ zegt haar zus met een lach.

Sharelennie gaat aan de slag met de make-up. De zus geeft aanwijzingen en terwijl zij het haar van Fransje in model borstelt, vertelt ze ons over hun dagelijkse rituelen.

‘In de ochtend hielp ik haar met aankleden, ik borstelde haar haar, en daarna ontbeten we samen. Bij mooi weer maakten we een wandeling; bij slecht weer speelden we een spelletje of lazen een boek.’ Er verschijnt een glimlach op haar gezicht. ‘Ik was echt haar steun en toeverlaat. We deden alles samen. Eigenlijk is dat nooit anders geweest.’

Ze begint te vertellen over hun jeugd. De twee komen uit een groot gezin met liefdevolle ouders. Toch heeft Fransje een moeilijke jeugd gehad. ‘Fransje had een lichte verstandelijke beperking, en autisme. Ze was diepgelovig. Als jong meisje werd ze bij nonnen geplaatst die heel hardhandig met haar omgingen.’

Diep onder de indruk luister ik naar het hartverscheurende verhaal, en waar ik eerst alleen een vriendelijk ogende vrouw op onze verzorgingstafel zag liggen, komt ze dankzij

haar zus steeds meer tot leven. Nu leren we haar echt kennen, niet als de overledene, maar als mens.

‘De nonnen hadden haar wijsgemaakt dat ze in de hel terecht zou komen, iets wat haar jarenlang ontzettend bang heeft gemaakt voor de dood. Verschrikkelijk,’ zucht de zus, en ze pakt Fransjes hand weer even vast.

‘Gelukkig is het me gelukt om haar gerust te stellen, met hulp van de bisschop. Ach, wat was ze dol op hem. Overal waar ze kwam, nam ze een krantenknipsel van hem mee. Het knipsel was helemaal versleten. Later kreeg ze een ingelijste foto van haar favoriete bisschop, haar meest dierbare bezit,’ vertelt de zus lachend. ‘Dat was trouwens niet het enige waar Fransje dol op was. Ze was een echte dierenliefhebber en hield vooral van varkentjes met een krulstaart! Iedereen die ze kende, was voor haar een dier. Wij waren twee biggetjes.’ Ze grinnikt. ‘We hadden zóveel lol, de tranen liepen over onze wangen van het lachen.’

Het is mooi om te zien hoe trots ze op Fransje is. En hoe ontzettend zorgzaam ze altijd is geweest.

‘Ze heeft zoveel meegemaakt. Vooral de laatste jaren moest ze veel pijnlijke behandelingen en heftige operaties doorstaan. Toch keerde de kanker steeds weer terug, in haar kaak, haar mond. Vaak genoeg heb ik me afgevraagd waarom het leven haar toch zo op de proef stelde. Ze zat vaak in de behandelstoel, haar lichaam gespannen, haar ogen vol tranen. Dikke naalden doorboorden het weefsel van haar gezicht. De tranen biggelden over haar wangen, maar ze gaf geen kik. Geen kreet, geen klacht. Alleen die stille overgave die iets heiligs had. Zo knap!’

Met fonkelende ogen vertelt ze aan één stuk door. Ik zie voor me hoe de zus naast Fransje zit, en net als nu haar hand vasthoudt.

‘Fransje kneepe dan stevig in mijn hand, alsof ze de pijn door het te delen beter kon verdragen. Op een dag vroeg ik haar: “Waarom zeg je geen au, waarom gil je niet, Fransje? Het doet toch zo’n pijn?” Ze keek me dan rustig aan en fluisterde bijna verontschuldigend: “Jezus deed dat ook niet toen hij gekruisigd werd, dan mag ik dat ook niet doen.” ’

Er valt een stilte die zwaarder weegt dan woorden. Een stilte waarin iets eeuwig zit, een mengeling van geloof, kracht en kinderlijke trouw. Zelfs in haar lijden wilde Fransje goeddoen, sterk zijn, trouw blijven aan wat haar ooit was geleerd door die strenge nonnen. Voor haar zus was het hartverscheurend én ontzagwekkend tegelijk.

Hoe kan iemand zo kwetsbaar zijn en toch zo moedig, vraag ik me af terwijl we Fransje haar lievelingsoutfit aantrekken. Haar stilte was geen zwijgen uit angst, het was een stil gebed; een vorm van liefde, de taal van een ziel die haar weg al kende.

‘Ik deed er alles aan om haar gerust te stellen,’ vertelt haar zus verder. ‘Op zo’n moment streek ik met mijn hand over haar arm en zei tegen haar: “Lieve schat, je mag best au zeggen.” Ze gaf me dan een knikje, alsof ze het wel begreep en tegelijkertijd ook op een manier alsof ze niet helemaal zeker wist of dat wel mocht. Vanaf dat moment spraken we samen af dat Fransje haar pijn voortaan mocht uiten. Dat kleine woordje als teken van vertrouwen. En inderdaad, de eerstvolgende keer toen de naald haar huid raakte, fluisterde ze

zacht “Au.” En direct daarna bijna in één adem, een luide: “Sorry!” Alsof ze zich verontschuldigde voor het even mens mogen zijn, voor het doorbreken van de heilige stilte die haar zo lang had beschermd. Het was een breekbaar moment. Het uitspreken van dat ene woord klonk als een bevrijding.’

De tranen staan in de ogen van de zus. Ze strijkt zachtjes Fransjes bloemetjesrok recht, terwijl ik het kraagje van haar blouse over het vestje vouw.

‘Het klinkt alsof uw zus een ontzettend sterke, lieve vrouw was,’ zeg ik en ik leg mijn hand op haar arm.

‘En ze ziet er prachtig uit,’ zegt Sharelennie.

De zus knikt. ‘Dank jullie wel voor de goede zorgen. Het was erg fijn om dit samen te kunnen doen.’ We krijgen allebei een knuffel.

Sharelennie en ik tillen Fransje voorzichtig over op de brandcard. Haar zus houdt haar hand vast terwijl we haar naar de 24-uurskamer brengen, waar de rest van de familie in alle rust bij haar kan zijn.

Voor we de kamer verlaten, richt ik me nog een laatste keer tot de kleine, vriendelijke vrouw die zo heeft geleden, maar gelukkig ook zo geliefd was door haar zus: ‘Wat een eer was het om voor jou te mogen zorgen, lieve Fransje.’

Soms voelt mijn werk als een taak, deze dag voelt het als een geschenk.